

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
พระราชบัญญัติ
การบัญชี พ.ศ.2543

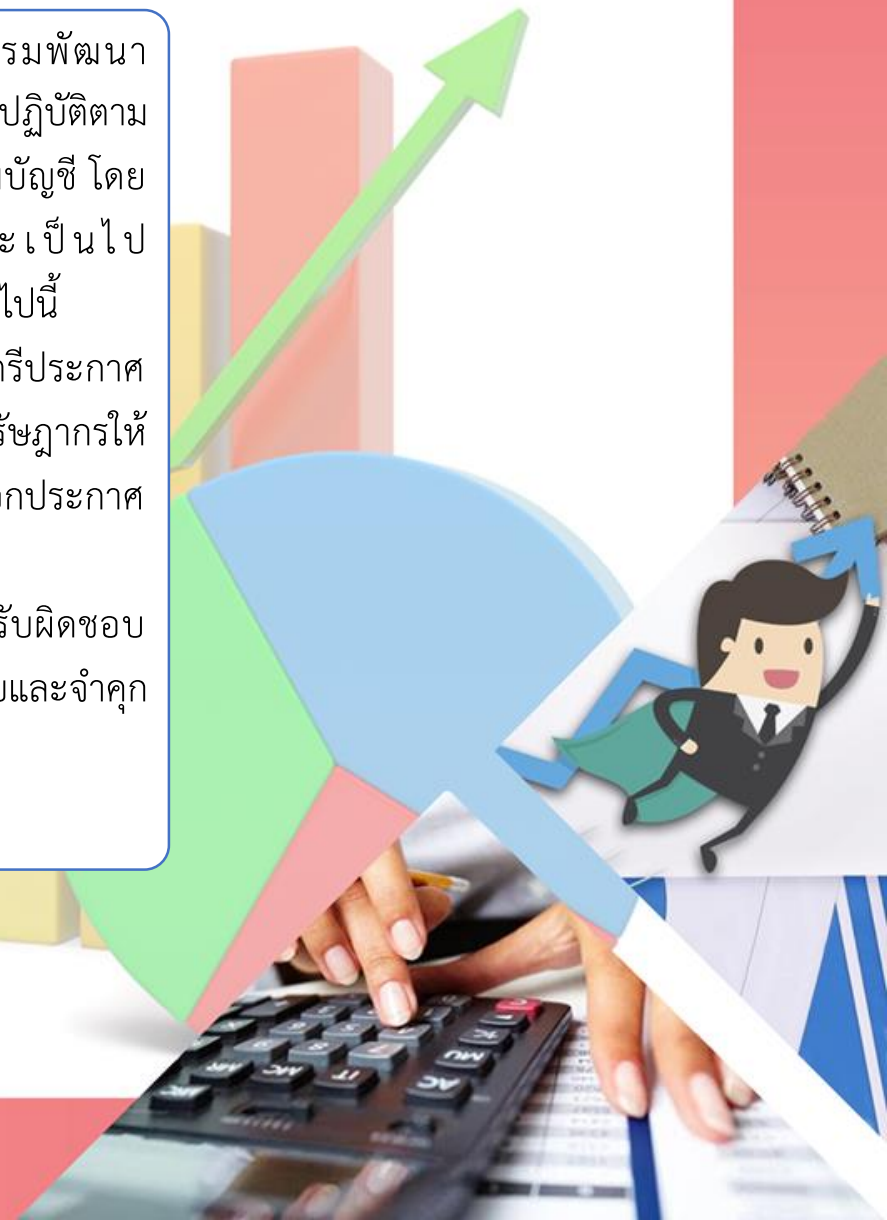

หลักการของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 มีบทบัญญัติหลายมาตราที่มอบอำนาจให้รัฐมนตรีหรืออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ไปออกกฎกระทรวงหรือประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ปฏิบัติเรื่องต่าง ๆ ในทางปฏิบัติการกำหนดหลักเกณฑ์ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มีการหารือร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันวิชาชีพบัญชี โดยแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นพิจารณาดำเนินการ จึงเป็นหลักประกันได้ว่าข้อกำหนดต่าง ๆ จะเป็นไปโดยรอบคอบ และสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติของวิชาชีพและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ดังหลักการต่อไปนี้

1. แก้ไขหลักการจากเดิมที่กำหนดให้ธุรกิจทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาที่ประกอบธุรกิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องจัดทำบัญชีเป็นกำหนดให้เฉพาะนิติบุคคลเท่านั้นที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีและเพิ่มกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากรให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีด้วยบุคคลธรรมดาและห้างหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียนไม่ต้องจัดทำบัญชี เว้นแต่รัฐมนตรีจะออกประกาศให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

2. กำหนดให้ผู้ทำบัญชีต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีของธุรกิจโดยแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างผู้ทำบัญชีและผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีให้ชัดเจน ซึ่งมีการเพิ่มโทษจากกฎหมายเดิมโดยบทกำหนดโทษมีทั้งโทษปรับและจำคุกสำหรับผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้ทำบัญชีที่กระทำความผิด

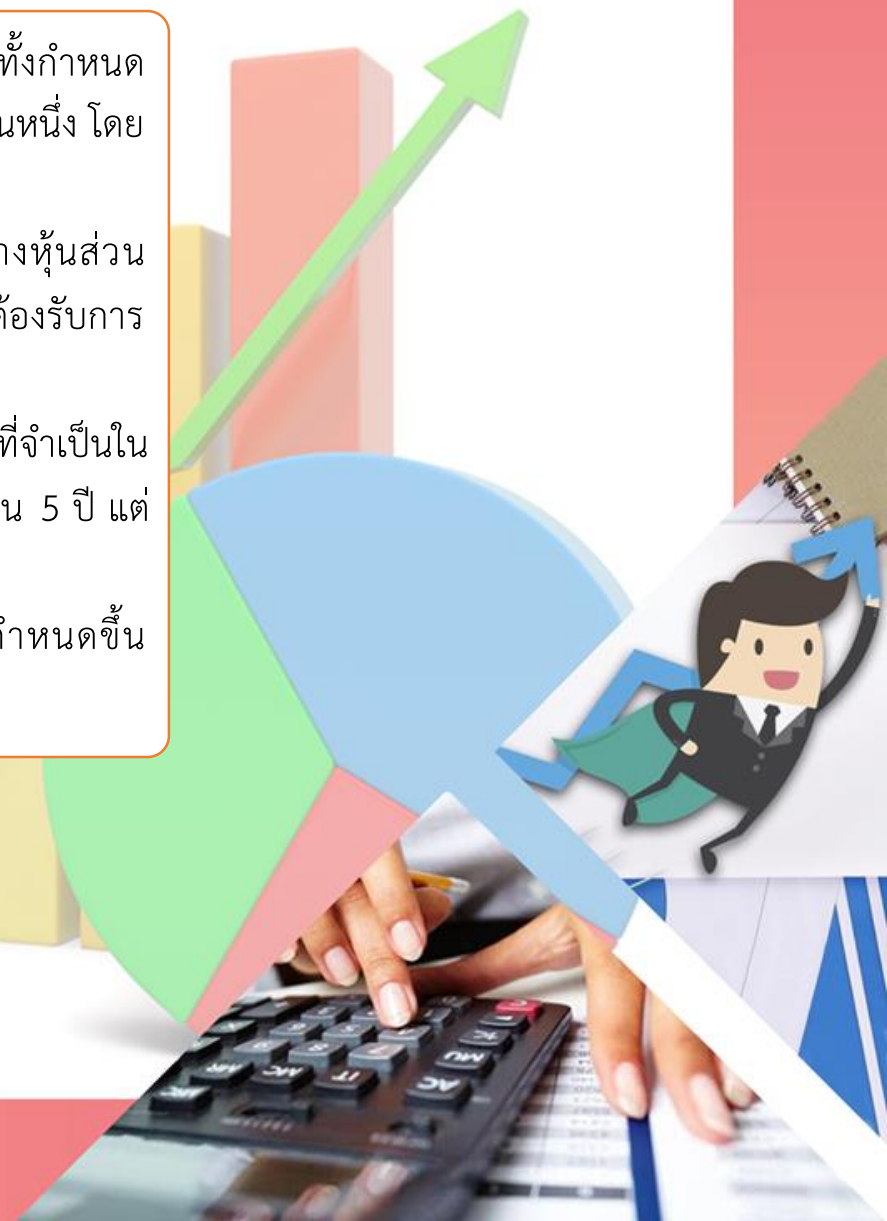
หลักการของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

3. ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี รวมทั้งกำหนดข้อยกเว้นให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง โดยให้คำนึงถึงมาตรฐานการบัญชี และข้อคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันวิชาชีพบัญชีประกอบด้วย

4. กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง ยกเว้นให้งบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีทุน สินทรัพย์หรือรายได้ รายการใดรายการหนึ่งหรือทุกรายการไม่เกินที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ไม่ต้องรับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

5. ลดภาระของธุรกิจในการเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีจาก 10 ปี เหลือ 5 ปีเว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นในการตรวจสอบบัญชี โดยมีอำนาจกำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้เกิน 5 ปี แต่ต้องไม่เกิน 7 ปี

6. กำหนดให้การจัดทำบัญชีต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและมีการรับรองมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดขึ้น ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีได้มีมติให้ประกาศใช้แล้วเป็นมาตรฐานการบัญชีตามกฎหมาย

สรุปลำระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

ในพระราชบัญญัตินี้มีการกำหนดแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชีของธุรกิจไว้ 2 ฝ่าย คือ **ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีกับผู้ทำบัญชี** เพื่อให้ทั้ง 2 ฝ่าย ได้มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่ช่วยทำให้การจัดทำบัญชีของธุรกิจถูกต้องส่งผลให้ข้อมูลในงบการเงินเชื่อถือได้ และนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้ ดังนั้น เพื่อให้มีความเข้าใจและนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องจึงขอสรุปลำระสำคัญพร้อมยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ จะต้องศึกษาตัวกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้รวมทั้งประกาศ คำสั่งต่างๆ จะช่วยให้เข้าใจยิ่งขึ้น

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

หมายความว่า ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 (มาตรา 4) **ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี** คือ ประเภทของธุรกิจที่มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีประกอบด้วย

- 1) ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ซึ่งได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล
- 2) บริษัทจำกัด
- 3) บริษัทมหาชนจำกัด
- 4) นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ในกรณีนี้รวมสำนักงานผู้แทนและสำนักงานภูมิภาคด้วย

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

5) กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

6) สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำซึ่งหมายถึง สถานที่ประกอบกิจการที่แยกออกไปจากสำนักงานใหญ่โดยมีที่ตั้งถาวร ซึ่งมีพนักงานประจำและมีการดำเนินกิจการที่จะก่อให้เกิดรายได้ เช่น โชว์รูมสาขานาคารถพาณิชย์ เป็นต้น

7) บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ออกประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ได้แก่

- บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้มีไว้เพื่อจำหน่าย ผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือผู้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าประเภทแถบเสียงเพลง แถบวีดิทัศน์ และแผ่นซีดี

- บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจ โรงงาน แปรสภาพ แกะสลัก และ การทำหัตถกรรม จากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่ง งาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะดำเนินการโดย “ผู้ที่กระทำการแทน” นิติบุคคลหรือธุรกิจหมายถึงบุคคลดังต่อไปนี้

- 1) หุ้นส่วนผู้จัดการ ของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
- 2) กรรมการบริษัท ของ บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด
- 3) ผู้กระทำการแทนที่ได้รับแต่งตั้งจากนิติบุคคลต่างประเทศ ของนิติบุคคลต่างประเทศที่เข้ามาประกอบธุรกิจในไทย
- 4) ผู้กระทำการแทนที่ได้รับแต่งตั้งของกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร
- 5) ผู้จัดการ ของสถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำ

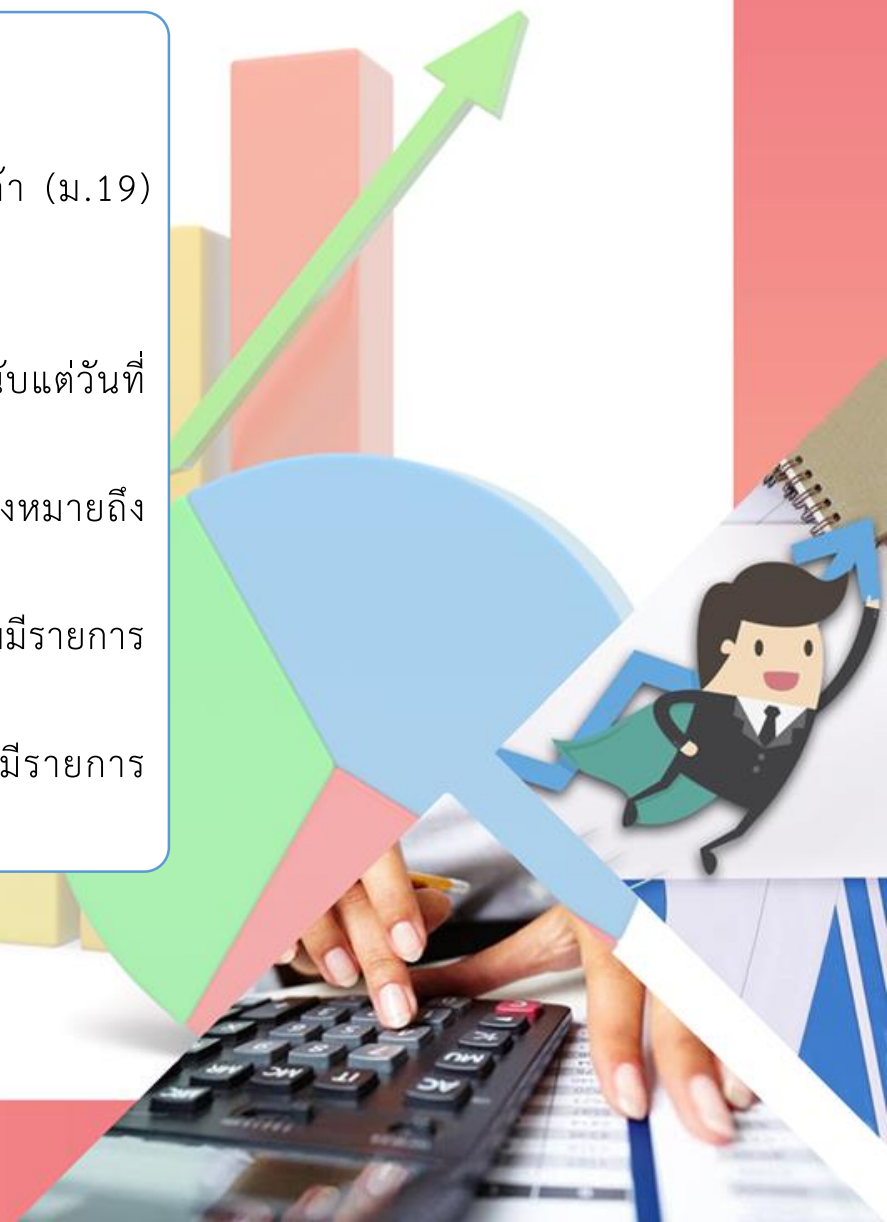

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

- 1) จัดให้มีผู้ทำบัญชีซึ่งมีคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมทะเบียนการค้า (ม.19) เว้นแต่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาจะเป็นผู้ทำบัญชีสำหรับกิจการของตนเองก็ได้
- 2) จัดให้มีการทำบัญชีนับแต่วันเริ่มทำบัญชี (ม.8) ตามที่กำหนด ดังนี้
 - ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย
 - นิติบุคคลต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในไทย ให้เริ่มทำบัญชีนับตั้งแต่วันที่เริ่มต้นประกอบธุรกิจ ซึ่งหมายถึงวันเริ่มมีรายการทางบัญชี
 - กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันเริ่มต้นประกอบกิจการซึ่งหมายถึงวันเริ่มมีรายการทางบัญชี
 - สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำ ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันเริ่มประกอบกิจการซึ่งหมายถึงวันเริ่มมีรายการทางบัญชี

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

3) โดยผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องทำบัญชีให้ครบถ้วนและถูกต้อง โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับ (ม.7 (1) – (4))

- ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ
- ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี
- ระยะเวลาที่ต้องบันทึกรายการในบัญชี
- เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

4) ควบคุมดูแลผู้ทำบัญชีให้จัดทำบัญชีให้ถูกต้องและตรงตามความจริง (ม.19)

5) จัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ได้แก่ บันทึกรายการบัญชี หนังสือ หรือเอกสารใด ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สามารถแยกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่จัดทำโดยบุคคลภายนอก
- เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่จัดทำโดยผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเพื่อออกให้แก่บุคคลภายนอก
- เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่จัดทำโดยผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเพื่อใช้ในกิจการ

เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีทุกประเภทต้องมีรายการตามประกาศกรมทะเบียนการค้าเรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี พ.ศ.2544

6) ส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบส่งของ ใบสำคัญรับ-จ่าย ฯลฯ ให้ผู้ทำบัญชีครบถ้วน เพื่อให้บัญชีที่จัดทำขึ้นสามารถแสดงผลการดำเนินงานฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง และตามมาตรฐานการบัญชี

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

7) ต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายใน 12 เดือนนับแต่วันเริ่มทำบัญชีและปิดบัญชีครั้งต่อไปทุกรอบ 12 เดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อน ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะปิดบัญชีโดยมีรอบปีบัญชีน้อยกว่า 12 เดือน ได้เพียง 2 กรณีเท่านั้น

- เป็นรอบปีบัญชีปีแรก ซึ่งมีรอบปีบัญชีน้อยกว่า 12 เดือน
- รอบปีบัญชีที่ได้รับอนุญาตเปลี่ยนรอบปีบัญชีจากสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชี

8) จัดทำงบการเงินซึ่งมีรายการย่อตามที่อธิบดีประกาศกำหนดตามประเภทธุรกิจมี 5 แบบ

แบบที่ 1 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน

แบบที่ 2 บริษัทจำกัด

แบบที่ 3 บริษัทมหาชนจำกัด

แบบที่ 4 นิติบุคคลต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย

แบบที่ 5 กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

(ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน)

9) ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ยกเว้นสำหรับงบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน (ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล) ที่มีทุนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาทไม่ต้องมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบงบการเงินได้

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

10) ต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีนับแต่วันปิดบัญชี โดยให้จัดเก็บ ณ สถานที่ประกอบธุรกิจซึ่งได้แก่สถานที่ทำการ สถานที่ผลิตสินค้าเป็นประจำสถานที่เก็บสินค้าเป็นประจำ สถานที่ใช้ทำงานเป็นประจำ

หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หรือไม่ก็ตาม (มาตรา 4)

คุณสมบัติของผู้ทำบัญชี ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

- 1) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- 2) มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ทำบัญชี
- 3) ไม่เคยต้องโทษจำคุกในความผิดตามกฎหมายบัญชี กฎหมายผู้สอบบัญชี หรือกฎหมายวิชาชีพบัญชี เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

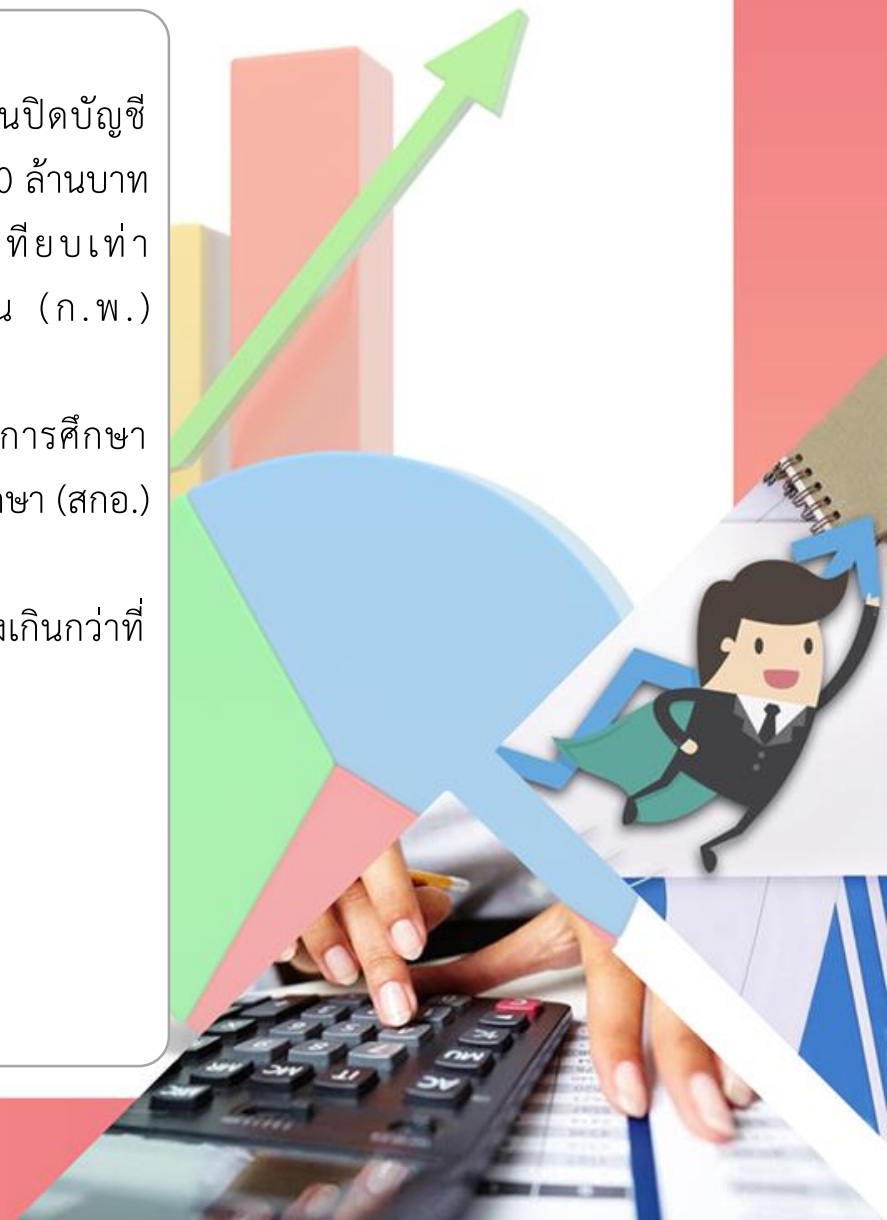
สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

4) มีคุณสมบัติด้านคุณวุฒิการศึกษา ตามขนาดธุรกิจที่กำหนดแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 ผู้ทำบัญชีของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่ง ณ วันปิดบัญชีในรอบปีที่ผ่านมา มีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาซึ่งกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือกระทรวงศึกษาธิการเทียบว่าไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี

กลุ่ม 2 ผู้ทำบัญชีของธุรกิจ ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เทียบเท่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี

- ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนหรือสินทรัพย์รวมหรือรายได้รวมรายการใดรายการหนึ่งเกินกว่าที่กำหนดในกลุ่ม 1
- บริษัทมหาชนจำกัด
- นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย
- กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร
- ผู้ประกอบธุรกิจธนาคาร เงินทุนหลักทรัพย์ เครดิตฟองซิเอร์ ประกันชีวิต ประกันวินาศภัย
- ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

กลุ่ม 3 ผู้ทำบัญชีของบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน ซึ่งรัฐมนตรีประกาศให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี บุคคลธรรมดาจะเป็นผู้ทำบัญชีสำหรับกิจการของตนเองก็สามารถทำได้ แต่หากมอบให้ผู้อื่นจัดทำบัญชีคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน (ก) และ (ข) โดยอนุโลม

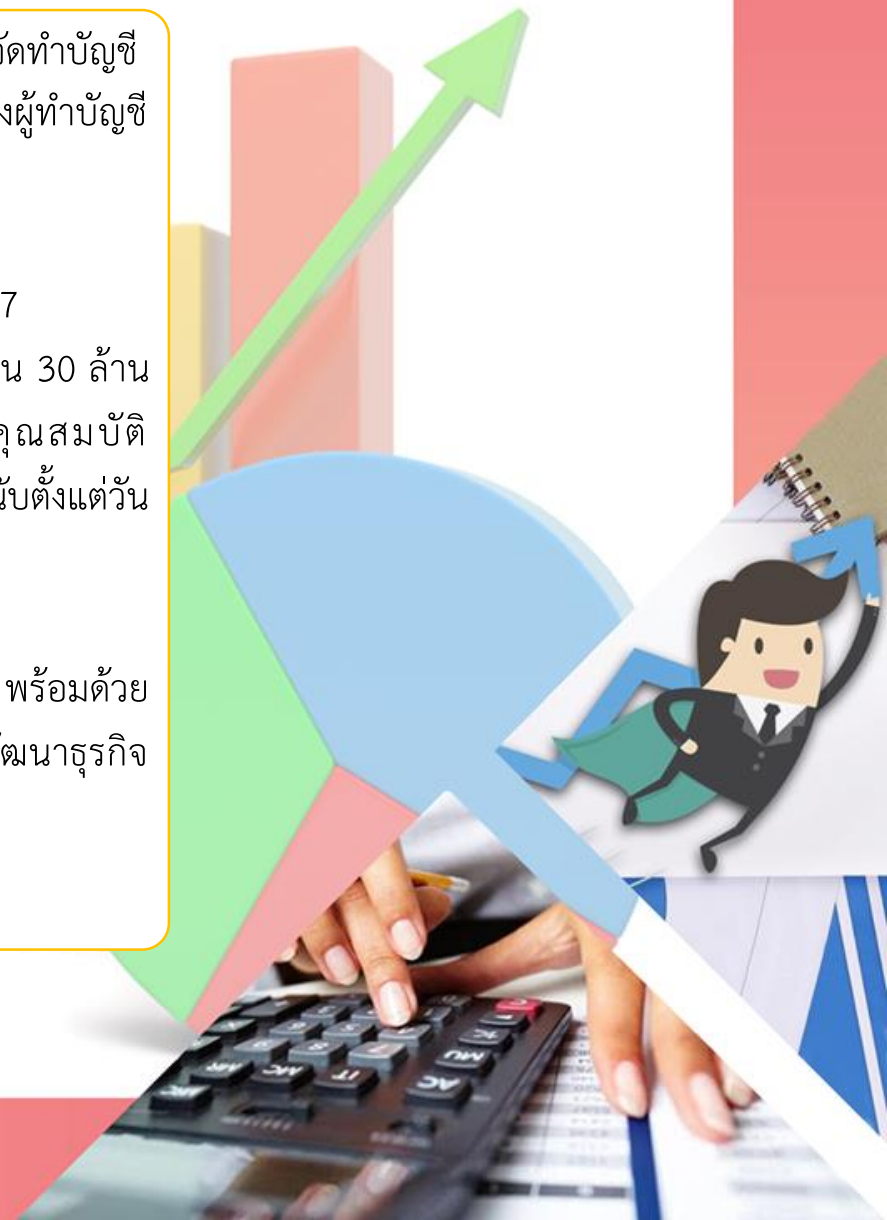
ห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน คุณสมบัติของผู้ทำบัญชีให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน (ก) หรือ (ข) โดยอนุโลม

5) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2547

ผู้ทำบัญชีของธุรกิจที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาทและรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาทนั้น หากทุนจดทะเบียนสินทรัพย์รวมหรือรายได้รวมเปลี่ยนแปลงไปจนทำให้ผู้ทำบัญชีเดิมไม่มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ทำบัญชีของธุรกิจนั้นอีกต่อไป ผู้ทำบัญชีเดิมสามารถเป็นผู้ทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต่อไปอีก 2 ปีนับตั้งแต่วันที่สิ้นรอบปีบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง

เงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี

ผู้ทำบัญชีที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการทำบัญชีของธุรกิจ ต้องดำเนินการแจ้งรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานประกอบการแจ้งต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าภายใน 60 วัน นับแต่วันเริ่มทำบัญชี ซึ่งปัจจุบันกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้เปิดให้บริการผู้ทำบัญชีผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตทั้งหมดซึ่งผู้ทำบัญชีต้องดำเนินการ

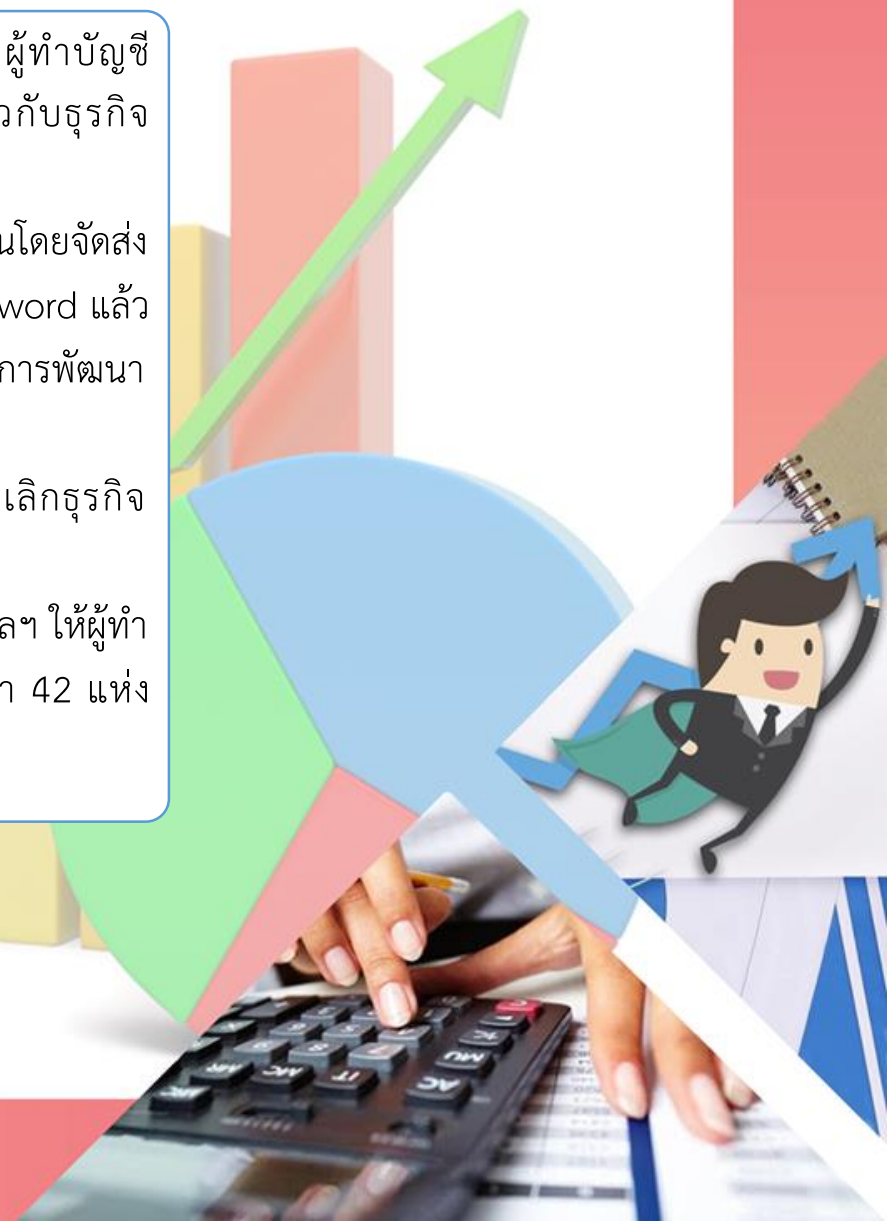
สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

1) แจ้งการเป็นผู้ทำบัญชีพร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบ ส.บช.5* (แบบแจ้งการทำบัญชีของผู้ทำบัญชีตามมาตรา 7 (6) แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543) และแบบ ส.บช. 5-1* (แบบแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่รับทำบัญชี) ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าภายใน 60 วันนับแต่วันเริ่มทำบัญชี

2) แจ้งความประสงค์เพื่อรับหมายเลขผู้ใช้ (User ID) และรหัสผ่าน (Password)* กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าก่อนโดยจัดส่งแบบแจ้งความประสงค์ที่สำคัญกับดูแลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า จังหวัดนนทบุรี และเมื่อได้ User ID และ Password แล้วภายใน 3 วันทำการ สามารถดำเนินการแจ้งได้ทุกกรณีไม่ว่าจะแจ้งเพิ่มและยกเลิกธุรกิจที่รับทำบัญชี แก้ไขข้อมูล แจ้งการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในทุกรอบสามปี

3) แจ้งเพิ่มและยกเลิกธุรกิจที่รับทำบัญชีทางอินเทอร์เน็ต จะทำให้ผู้ทำบัญชีไม่ต้องส่งแบบแจ้งเพิ่มยกเลิกธุรกิจที่รับทำบัญชี

การแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อมูลของผู้ทำบัญชีในกรณีอื่น เช่น การแจ้งเปลี่ยนชื่อ-นามสกุล เปลี่ยนคุณวุฒิการศึกษา ฯลฯ ให้ผู้ทำบัญชีแจ้งเป็นเอกสารตามแบบ ส.บช.6* (แบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงการทำบัญชีตามมาตรา 7 (6) และมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543)

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี

ผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตลอดระยะเวลาที่เป็นผู้ทำบัญชี ดังนี้

(1) การนับระยะเวลาและจำนวนชั่วโมง

การนับระยะเวลาให้นับเป็นรอบๆ รอบละสามปีปฏิทิน เรียกว่า “รอบระยะเวลาสามปี” โดยทุกรอบระยะเวลาสามปีจะต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพในจำนวนชั่วโมง ดังนี้

ก. รายปี จะต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพไม่น้อยกว่าปีละ 6 ชั่วโมง

ข. ภาพรวมสามปี (ครบรอบระยะเวลาสามปี)

จะต้องมีจำนวนชั่วโมงในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพไม่น้อยกว่า 27 ชั่วโมง และต้องเป็นกิจกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการบัญชีไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง

การเริ่มนับรอบระยะเวลาสามปี ให้นับตามปีปฏิทิน โดยให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมของปีถัดจากปีที่ผู้ทำบัญชีแจ้งการเป็นผู้ทำบัญชีเป็นต้นไป

(2) กิจกรรมที่สามารถนับเป็นชั่วโมงการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ

ก. การเข้าร่วมการอบรมหรือสัมมนาในหลักสูตรหรือเรื่องซึ่งจัดโดยสภาวิชาชีพบัญชีหรือการเข้าร่วมการอบรมหรือสัมมนาในหลักสูตรหรือเรื่องที่อธิบดีให้ความเห็นชอบ นับจำนวนชั่วโมงได้ตามระยะเวลาที่เข้าร่วมการอบรมหรือสัมมนา

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

ข. การเป็นวิทยากร ผู้บรรยาย ผู้ดำเนินการสัมมนา นับจำนวนชั่วโมงได้สามเท่าของระยะเวลาการเป็นวิทยากร ผู้บรรยาย ผู้ดำเนินการสัมมนา

ค. การเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชน ซึ่งมีการสอนไม่ต่ำกว่าระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี หรือเทียบเท่าไม่ว่าจะเป็นการสอนในฐานะอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ

นับจำนวนชั่วโมงได้วิชาละ 9 ชั่วโมง ในแต่ละรอบสามปีให้นับจำนวนชั่วโมงได้ไม่เกิน 18 ชั่วโมงไม่ว่าจะทำการสอนเกินกว่าสองวิชาหรือไม่ก็ตาม

ง. การสำเร็จการศึกษาในคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ให้นับจำนวนชั่วโมงได้ตามปีที่สำเร็จการศึกษา ดังนี้

- กรณีสำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าคุณสมบัติเดิม
- ถ้าเป็นคุณสมบัติทางการบัญชี นับจำนวนชั่วโมงได้ 27 ชั่วโมง
- ถ้าเป็นคุณสมบัติทางด้านอื่น เช่น การเงิน บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ การภาษีอากร หรือด้านอื่น

ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี นับจำนวนชั่วโมงได้ 18 ชั่วโมง

กรณีสำเร็จการศึกษาในระดับที่ไม่สูงกว่าคุณสมบัติเดิม นับจำนวนชั่วโมงได้ 9 ชั่วโมง

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

จ. การผ่านการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีจากสถาบันการศึกษาของรัฐหรือสถาบันการศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชน ซึ่งมีการสอนไม่ต่ำกว่าระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่าให้นับจำนวนชั่วโมงได้วิชาละ 6 ชั่วโมง

ฉ. กิจกรรมอื่น นอกจากที่ระบุตาม (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ) ตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

(3) การแจ้งข้อมูล และการเก็บหลักฐาน ผู้ทำบัญชีสามารถแจ้งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตทางเว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (<http://www.dbd.go.th>) ต่ออธิบดีภายใน 60 วันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของทุกปี และต้องจัดเก็บหลักฐานการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพไว้กับตนเองเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันสิ้นสุดการอบรม

จำนวนผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่ผู้ทำบัญชีสามารถรับทำได้

ผู้ทำบัญชีที่รับทำบัญชีปีละเกินกว่า 100 ราย ต้องจัดให้มีผู้ช่วยผู้ทำบัญชีซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ทำบัญชีอย่างน้อยหนึ่งคนในทุกๆ 100 รายที่เพิ่มขึ้น

การนับจำนวนธุรกิจที่รับทำบัญชี ไม่ให้รวมธุรกิจที่ไม่ทำการค้าขายหรือประกอบกิจการ หรือที่ยังไม่ได้เริ่มทำการค้าขายหรือประกอบกิจการ

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

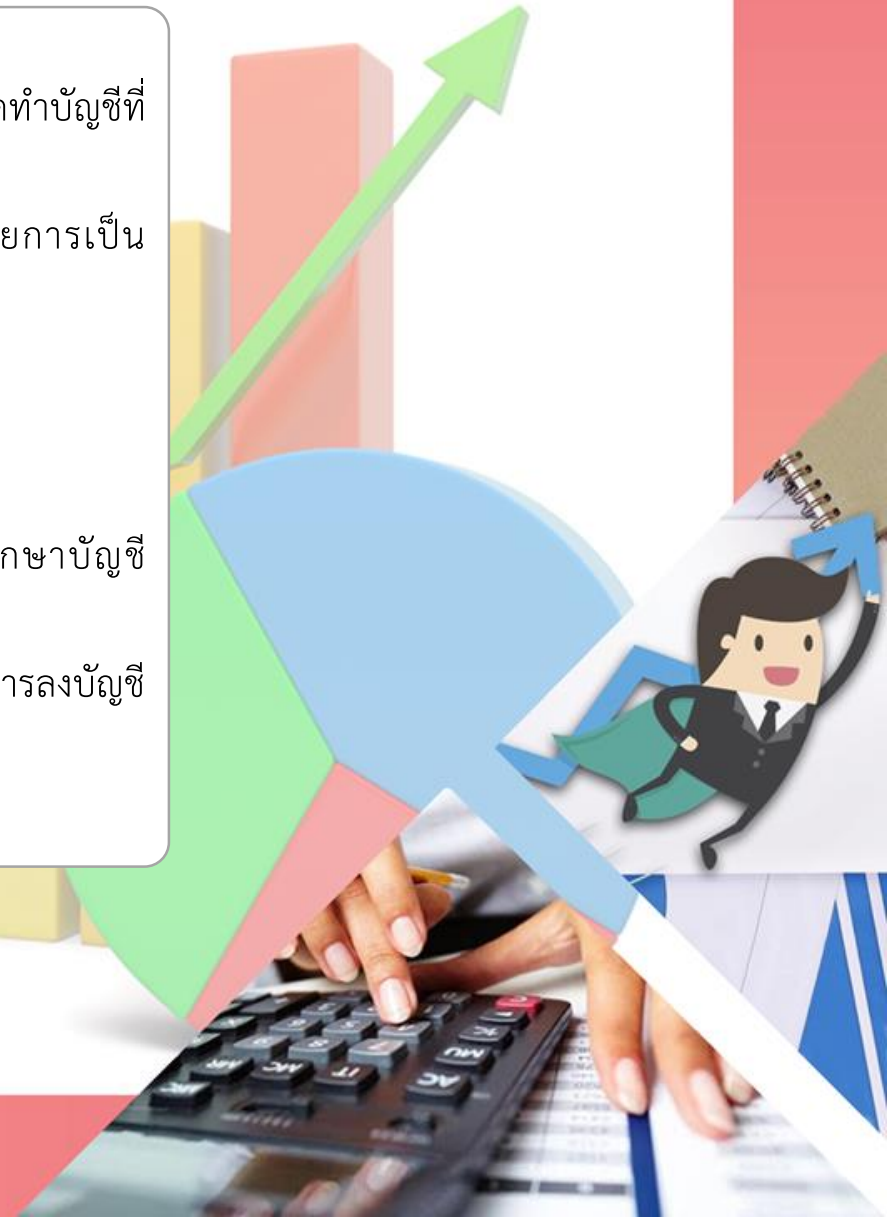
หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชี

- 1) จัดทำบัญชีเพื่อให้แสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง และตามมาตรฐานการบัญชีโดยมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน
- 2) ลงรายการบัญชีเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับหรือลงรายการเป็นรหัสบัญชีให้มีคู่มือคำแปลรหัสบัญชีที่เป็นภาษาไทยไว้
- 3) เขียนด้วยหมึก ดิจิทัมพ์ หรือตีพิมพ์ หรือทำด้วยวิธีอื่นใด ที่ได้ผลในทำนองเดียวกัน

อำนาจในการตรวจสอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

กำหนดให้สารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชี มีอำนาจดังนี้

- 1) เข้าตรวจสอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ในสถานที่ทำการหรือสถานที่เก็บรักษาบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีหรือสถานที่รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
- 2) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หรือผู้ทำบัญชีมาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี รวมทั้งเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำได้
- 3) ยึดอายัดบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบลงบัญชีได้

สรุปลักษณะสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

บทกำหนดโทษ

ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องรับโทษตามลักษณะความผิด ซึ่งในกรณีที่เป็นความผิดต่อเนื่องมีโทษปรับรายวันจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น

ความผิดที่ระวางโทษปรับ

กรณี	บทกำหนดโทษ	ผู้ที่ต้องรับโทษ
ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศอธิบดีในเรื่อง 1. ชนิดของบัญชีที่ต้องทำ 2. ชื่อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี 3. ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชี 4. เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี 5. คุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตาม พ.ร.บ.นี้ (ม.7)	-ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท -ปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง (ม.27) -ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (ม.27)	ผู้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิด
ไม่จัดให้มีการทำบัญชีตามหน้าที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดและตามวันเริ่มทำบัญชีที่กำหนด (ม. 8, 9)	-ปรับไม่เกินสามหมื่นบาทและปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง (ม.28)	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ไม่ปิดบัญชี ภายในระยะเวลาที่กำหนด(ม.10)	-ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (ม.29)	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ไม่จัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินภายในเวลาที่กำหนด (ม.11)	-ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท (ม.30)	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ไม่จัดให้มีการเงินรับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (ม.11)	-ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (ม.32)	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ไม่ส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้แก่ผู้ทำบัญชีให้ถูกต้อง (ม.12)	-ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (ม.29)	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ไม่จัดให้มีผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด (ม.19)	-ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (ม.29)	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ไม่จัดทำบัญชีเพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงานฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินตามความเป็นจริงตามมาตรฐานการบัญชี (ม.20)	-ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (ม.34)	ผู้กระทำความผิด

สรุปลำระสำคัญพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

ความผิดที่มีระวางโทษปรับและจำคุก

กรณี	บทกำหนดโทษ	ผู้ที่ต้องรับโทษ
ไม่ลงรายการในบัญชีเป็นภาษาไทย (ม.21)	-ปรับไม่เกินห้าพันบาท (ม.35)	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
แจ้งข้อความที่เป็นเท็จต่อสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีว่าบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย(ม.15)	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.33)	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีในการปฏิบัติหน้าที่ตามม. 22	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.36)	ผู้กระทำความผิด
ไม่อำนวยความสะดวกแก่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 22	จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.36)	ผู้กระทำความผิด
ฝ่าฝืนคำสั่งของสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชี (ม.24)	จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำความผิด
ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้นหรือทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี (ม.38)	-จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ -จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.38)	ผู้กระทำความผิด ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ลงรายการเท็จ แก้ไขละเว้นการลงรายการในบัญชีหรืองบการเงิน หรือแก้ไขเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีเพื่อให้ผิดความเป็นจริง (ม.39)	-จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ -จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.39)	ผู้กระทำความผิด ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

